

Rapport

Rapport betreffende een klacht over het regionale politiekorps Limburg-Noord te Venlo.

Datum: 8 november 2012

Rapportnummer: 2012/184

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat er op 26 juli 2011 onvoldoende gronden waren voor de politie om over haar twee (minderjarige) kinderen een zorgmelding te doen bij Bureau Jeugdzorg.

Standpunt verzoekster

Op 26 juli 2011 belden er twee politieambtenaren aan bij de woning van verzoekster. De aanleiding voor dit bezoek was dat de bijna 15-jarige zoon van verzoekster tijdens een logeerpartij met vriendjes 's nachts belletje had getrokken. Politieambtenaar X (wijkagent) was volgens verzoekster zeer agressief en hij sprak op kwade toon tegen haar zoon. Hij liet verzoekster en haar zoon niet uitspreken, waardoor zij hun kant van het verhaal niet konden vertellen. X waarschuwde verzoekster dat als hij nog een keer een melding over haar zoon zou krijgen, hij hem dan zou komen halen. Als het zijn eigen zoon was geweest, had hij een draai om zijn oren gekregen.

Enige tijd later, op 13 augustus 2011, ontving verzoekster twee brieven. Een van de politie en een van Jeugdzorg. De politie bleek een zorgmelding te hebben gedaan over de situatie die zij op 26 juli 2011 had aangetroffen bij haar gezin. In de melding stond ook dat verzoeksters dochtertje lusteloos op de politieambtenaren overkwam en dat een van de politieambtenaren had waargenomen dat het rechteronderbeen van verzoeksters dochtertje helemaal blauw was. Verzoekster weet niet waar de politie dit vandaan heeft. Verzoekster vindt het ook vreemd dat als de politie dit heeft gezien en zij zich daar zorgen om maakte, ze het niet ter plekke met haar heeft besproken. Dan had ze kunnen vertellen dat haar dochtertje mogelijk een autistische aandoening heeft en al naar een speciale peuterspeelzaal gaat. Verzoekster heeft het idee dat de politie het blauwe been erbij heeft verzonnen, om de melding naar Jeugdzorg kracht bij te zetten. Jeugdzorg heeft naar aanleiding van de zorgmelding een onderzoek ingesteld. Daarbij lag de focus vooral op haar dochtertje. Jeugdzorg is bij verzoekster op gesprek geweest en ze hebben ook gesprekken gevoerd op de school van haar dochter, de peuterspeelzaal en de fysiotherapeut. Volgens Jeugdzorg was alles in orde. Verzoekster kreeg juist complimenten over hoe ze met haar kinderen omging.

Verzoekster vindt dat het verhaal van de politie niet klopt. Hoe het contact is verlopen op 26 juli 2011 is haar woord tegen dat van de politie. Maar wat betreft het blauwe onderbeen van haar dochtertje kan verzoekster aantonen dat de politie er naast zat. Drie dagen na het voorval was zij met haar kinderen naar een pretpark gegaan. Daar heeft zij foto's en een filmpje gemaakt van haar kinderen. Op de beelden is duidelijk te zien dat haar dochter geen blauwe plekken op haar been heeft. Verzoekster vindt het kwalijk dat de politie

tijdens de interne klachtbehandeling niet naar deze beelden wilde kijken. Verzoekster heeft het materiaal aan de Nationale ombudsman overgelegd.

Foto- en filmbeelden

De Nationale ombudsman heeft kennis genomen van de foto- en filmbeelden van de dochter van verzoekster. De beelden (waarvan één foto uitgegeven door het pretpark zelf) zijn gedateerd 29 juli 2011. Het meisje op de beelden draagt een jurkje. Haar beide benen zijn goed zichtbaar. Geen van beide benen is blauw of vertoont opvallende verkleuringen. Wel is er een rode streep zichtbaar op haar rechterkuit. De beelden sluiten lichte verkleuringen ook niet uit.

Standpunt korpsbeheerder politie Limburg-Noord

In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman liet de korpsbeheerder weten dat de twee betrokken politieambtenaren een zorgmelding hadden opgemaakt voor de zoon van verzoekster, vanwege een zorgelijke situatie die zij bij verzoeksters kinderen hadden gesignaleerd. Het is volgens de korpsbeheerder gebruikelijk dat in een zorgmelding feiten worden opgenomen die de politieambtenaren hebben waargenomen in het gezin, zoals het feit dat er een kind in het gezin was met een blauw onderbeen. Dit signaal moeten de politieambtenaren meenemen in de zorgmelding. De zorgmelding is naar Jeugdzorg gefaxt. Een kopie daarvan is verzonden naar beide ouders. Daarmee hebben de politieambtenaren voldaan aan de stappen uit het werkproces 'Vroegsignaleren en doorverwijzen'. De korpsbeheerder liet nog weten dat de politie met betrekking tot de zorg van de kinderen van verzoekster geen eerder contact heeft gehad met het gezin. Er zijn ook geen eerdere zorgmeldingen gedaan. De korpsbeheerder bleef bij zijn eerdere standpunt en verwees naar zijn afdoeningsbrief van de interne klachtbehandeling, waarin hij de klacht ongegrond verklaarde.

Inhoud zorgmelding

Voor zover van belang voor het onderzoek staat in de zorgmelding van 11 augustus 2011 vermeld dat bij wijkagent X de melding was binnengekomen dat een jongen van dertien al geruime tijd gepest werd door jongens uit hetzelfde dorp. Een van de pestkoppen bleek de zoon van verzoekster. De wijkagent is bij de gezinnen langs geweest, zo ook op 26 juli 2011 bij het gezin van verzoekster. Er werd gesproken met de moeder van deze jongen, zijnde verzoekster. Vermeld staat dat moeder een kindje van ongeveer drie jaar op de arm had. De politieambtenaren vonden het meisje lusteloos. Een van de politieambtenaren zag dat het rechteronderbeen van het kindje helemaal blauw was. Verzoekster zou haar zoon

de hand boven het hoofd houden. Verzoekster werd geconfronteerd met het feit dat haar zoon en de twee jongens die waren blijven logeren, tot half vier 's nachts belletje hadden getrokken. Politieambtenaar X vond dat er thuis voor de zoon geen regels waren, dat er geen controle is op de zoon en dat hij maar mag doen en laten waar hij zin in heeft.

Verklaring politieambtenaar X

In het kader van het onderzoek vroeg de Nationale ombudsman politieambtenaar X om een verklaring over de klacht. Voor zover van belang verklaarde X dat hij en zijn collega Y op 26 juli 2011 waren langsgegaan bij verzoekster, omdat er meldingen waren binnengekomen dat haar zoon een andere jongen in de wijk zou pesten. X vertelde verzoekster wat zij hadden gehoord over haar zoon en dat hij ook om half vier 's nachts had lopen belletje trekken. Volgens X bagatelliseerde verzoekster het gedrag van haar zoon. Haar zoon zou ook helemaal niemand pesten. X en Y hadden de indruk dat verzoekster zich niet zo druk maakte om het gedrag van haar zoon en dat hij kon doen wat hij wilde. Voor zover X zich kon herinneren, heeft hij inderdaad een hartig woordje gevoerd met de zoon van verzoekster over zijn pestgedrag. De zoon van verzoekster stond bij het gesprek achter haar op de trap, een beetje te gniffelen over wat er werd gezegd. X en Y zijn uiteindelijk weggegaan, om te voorkomen dat het gesprek verder uit de hand zou lopen. Het was X opgevallen dat verzoekster tijdens het gesprek een kindje op de arm had, dat slap en lusteloos overkwam. In de auto terug naar het bureau, vertelde Y tegen X dat zij had waargenomen dat het rechteronderbeen van het kindje blauw was. X heeft dit zelf niet waargenomen. Op het bureau is in overleg met een collega, die het taakaccent jeugd heeft en uit hoofde van die functie veel contact heeft met Jeugdzorg, afgesproken om een zorgmelding op te maken over de situatie die X en Y in het gezin van verzoekster hadden aangetroffen. Als ze het blauwe been niet hadden waargenomen, hadden ze wellicht nog geen zorgmelding gedaan, maar de situatie in de gaten gehouden, voor het geval er nieuwe meldingen over de zoon van verzoekster zouden binnenkomen. Vanwege het totaalplaatje is er in dit geval wel een zorgmelding gedaan. X liet weten dat een zorgmelding geen laagdrempelig instrument is. In zijn wijk doet hij hooguit 3 à 4 zorgmeldingen per jaar. De taak van de politie is zorgwekkende situaties rondom minderjarigen te signaleren. Het is aan Jeugdzorg om naar aanleiding van een zorgmelding eventueel een onderzoek in te stellen. X wist overigens niet meer of zij ter plekke met verzoekster hadden besproken dat ze een zorgmelding zouden doen. De suggestie van verzoekster dat de politie het blauwe been erbij had verzonnen om de melding kracht bij te zetten, stuit X tegen de borst.

Verklaring politieambtenaar Y

In het kader van het onderzoek vroeg de Nationale ombudsman ook politieambtenaar Y om een verklaring. Y was op 26 juli 2011 in gesprek geweest met de jongen die gepest werd en zijn ouders. Later zijn daar de jongens bij gehaald die de jongen hadden gepest. Y is nog naar de woning van verzoekster gegaan om ook hen uit te nodigen, maar ze trof

niemand aan. Later die dag is ze samen met X naar de woning van verzoekster gegaan. Y voerde eerst het gesprek met verzoekster over het pestgedrag van haar zoon (dat volgens Y dicht tegen openlijke geweldpleging aan zat. Het slachtoffer zou ook zijn geschopt en geslagen). Verzoekster reageerde enorm aangevallen en begon gelijk te schreeuwen. X nam het gesprek over en wendde zich rechtstreeks tot de zoon van verzoekster. Verzoekster bleef maar schreeuwen, aldus Y. Het verhaal van X en Y kwam niet over en zij zijn uiteindelijk maar weggegaan. Y heeft gezien dat het rechteronderbeen van het meisje dat verzoekster op de arm had, helemaal blauw was. Y bedoelde daarmee dat er een grote blauwe plek op het onderbeen zat. Dat verzoekster foto-en filmbeelden heeft van haar dochter van drie dagen later, waarop volgens verzoekster geen blauwe plek te zien is, zegt Y niets. Y weet wat ze gezien heeft en dat was een grote blauwe plek. Y dacht niet dat ze op dat moment ook tegen verzoekster hebben gezegd dat ze een zorgmelding zouden doen. In de situatie dat een normaal gesprek mogelijk was hadden ze dit wel gedaan, maar daar was hier totaal geen sprake van. Y is later met een andere collega nog een keer langs geweest bij verzoekster, omdat zij per e-mail vragen had gesteld over het optreden van X en Y op 26 juli. Verzoekster stond hen vanuit het raam te woord en wilde niet naar beneden komen. Het meisje stond daarbij in het raamkozijn. Verzoekster stond volgens Y opnieuw enorm te tieren. Een gesprek was zinloos. Ze zijn om die reden vertrokken. Y dacht niet dat zij van Jeugdzorg nog een terugkoppeling hadden gekregen over de zorgmelding.

Mutatierapport politie Limburg-Noord naar aanleiding van melding pesterijen en het contact met verzoekster

In het kader van het onderzoek legde de korpsbeheerder een mutatierapport over de pesterijen en het contact met (het gezin van) verzoekster over. Voor zover van belang voor het onderzoek blijkt daaruit dat Y op 1 september 2011 muteerde dat Jeugdzorg haar had gebeld met de mededeling dat ze de zorgmelding binnen hadden gekregen en dat ze naar het adres van verzoekster waren geweest. Dit gesprek was goed verlopen en Jeugdzorg had geconstateerd dat er hulp nodig was in het gezin van verzoekster en dat X en Y dit goed hadden waargenomen. De vraag van Jeugdzorg naar Y was, of ze nog een keer met moeder wilde praten, omdat verzoekster geen toestemming wilde verlenen aan Jeugdzorg voor verdere handelingen totdat ze met Y had gesproken. Die dag, 1 september 2011, is Y met een collega bij verzoekster langsgesegaan. Overigens heeft Y in dit mutatierapport ook geschreven dat ze op 26 juli 2011 aan verzoekster hebben laten weten een zorgmelding te zullen gaan maken.

Informatie van Bureau Jeugdzorg

In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman ook bij Bureau Jeugdzorg navraag gedaan wat zij met de zorgmelding hebben gedaan. Jeugdzorg liet weten dat ze op gesprek zijn geweest bij verzoekster en dat al snel bleek dat het dochtertje van verzoekster bijzonder gedrag (voor haar leeftijd) liet zien. De politie had dit dus goed

waargenomen. Echter, verzoekster had hier zelf al de nodige hulp voor ingeschakeld en het dochtertje en de rest van het gezin werden begeleid door passende instanties. Na contact met deze instanties en intern overleg, maakte Jeugdzorg zich geen zorgen meer. Jeugdzorg heeft dit ook aan verzoekster teruggekoppeld en het dossier gesloten.

Het werkproces 'Vroegsignalen en doorverwijzen' tussen politie en Bureau Jeugdzorg (zie Achtergrond)

Politieambtenaren komen als professional in situaties waar ze zich zorgen maken om kinderen en jongeren, zonder dat sprake hoeft te zijn van een strafbaar feit. Ook komen zij in aanraking met 12-minners die een delict hebben gepleegd en die sinds 1 januari 2010 verplicht worden doorgestuurd naar Bureau Jeugdzorg. Tussen politie en Jeugdzorg zijn landelijk eenduidige afspraken gemaakt over het melden van zorgsignalen over jongeren. In het werkproces worden processtappen beschreven voor politie en Jeugdzorg.

Het werkproces gaat bij een 'zorgjongere' uit van *'een kind dat gedrag vertoont of zich in een klimaat bevindt, dat algemeen in de Nederlandse samenleving als 'niet normaal' en/of als 'ongezond' beoordeeld wordt. Zorgsignalen kunnen betrekking hebben op het kind zelf, het gezin waar het in opgroeit, vrienden waarmee het omgaat, het gedrag op school of in de openbare ruimte'*.

De taak van de politie in het proces is signaleren en verwijzen. Signaleren is de eerste stap in het proces. Stap twee is dat de politie een gesprek heeft met de zorgjongere en zijn of haar ouders. Bij lichte problematiek wordt de ouders geadviseerd zelf vrijwillige hulp te zoeken. Bij serieuze zorgsignalen of herhaalde lichte signalen volgt een formele overdracht van de zorgmelding tussen politie en Jeugdzorg via het standaardformulier. De zorgmelding wordt eerst intern gecontroleerd door een interne kwaliteitscontroleur (politiemedewerker met minimaal taakaccent jeugd). Als de politie een zorgmelding aan Jeugdzorg verstuurt, stelt zij de ouders daarvan op de hoogte. Jeugdzorg beoordeelt de melding en zet eventuele vervolgstappen. Het kan echter ook zijn dat er geen zorg ingezet hoeft te worden. Jeugdzorg informeert de politie met een landelijk formulier terugkoppeling over de beoordeling van de zorgmelding, wat er met de melding is gedaan en of en zo ja, welke zorg er is ingeschakeld. Deze terugkoppeling wordt in de politiestructuren vastgelegd en de melder wordt geïnformeerd over de terugkoppeling.

Beoordeling

Het vereiste van professionaliteit houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat haar medewerkers volgens hun professionele normen werken. De burger mag van hen bijzondere deskundigheid verwachten.

De politie heeft op grond van de wet de bevoegdheid om zorgmeldingen te doen bij Bureau Jeugdzorg en daartoe aan Jeugdzorg gegevens te verstrekken over de betrokkenen. De

Wet op de Jeugdzorg vermeldt dat wanneer een meldingsbevoegde, zoals de politie, *een redelijk vermoeden heeft dat de jeugdige door één of meer van de hierna genoemde risico's in de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid daadwerkelijk wordt bedreigd*, hij of zij een melding kan doen bij een Bureau Jeugdzorg (zie verder Achtergrond, ook voor de genoemde risico's). Het doen van een zorgmelding door de politie is echter ook maatwerk en voor een belangrijk deel ingegeven door de professionele inschatting van de betrokken politieambtenaar over de situatie waarin een minderjarige wordt aangetroffen. De signaleringsfunctie van de politie is dus een ruime. Zorgvuldigheid is echter geboden en mogelijke willekeur en subjectiviteit dienen te worden voorkomen, daar de melding de basis is voor eventuele vervolgstappen door Jeugdzorg. Het is aan Jeugdzorg om de melding te onderzoeken en als dit nodig is ervoor te zorgen dat het kind en/of de ouders de juiste hulp krijgen. De Nationale ombudsman vindt het ook van belang dat het doen van een zorgmelding in principe in openheid plaatsvindt, waarbij een zorgvuldige communicatie vooraf tussen politie en de jongere en/of ouders van groot belang is voor het eventueel op gang komen van de hulpverlening. De Nationale ombudsman kijkt bij het beoordelen van de professionaliteit van de politie met name naar de landelijke werkafspraken die politie en Jeugdzorg zelf hebben opgesteld.

In de onderhavige casus is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie niet juist heeft gehandeld. Daarmee wil de Nationale ombudsman niet aangeven dat de zorgmelding ten onrechte is gedaan, maar wel dat de wijze waarop een en ander is verlopen niet heeft voldaan aan het vereiste van professionaliteit. Wanneer de politieambtenaren zich zorgen maakten om de dochter van verzoekster, omdat zij lusteloos overkwam en volgens een van de politieambtenaren een blauw been zou hebben, dan hadden ze dit met verzoekster moeten bespreken. Dit geldt temeer, nu de andere politieambtenaar het blauwe been niet had waargenomen en verklaarde dat als het blauwe been niet aan de orde was geweest, ze mogelijk niet meteen een zorgmelding hadden gedaan, maar de situatie rondom het gezin van verzoekster nog even hadden aangekeken. Nu blijft het blauwe been een twijfelachtig gegeven, daar de verklaringen van politieambtenaar Y en verzoekster tegenover elkaar staan en ook de videobeelden geen uitsluitel bieden. Verder is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie in het gesprek met verzoekster, of op enig moment daarna, had moeten bespreken dat zij een zorgmelding wilden gaan doen. De politie had dan ook kunnen uitleggen waarom zij dit van plan waren. Verzoekster had dan in ieder geval de gelegenheid gehad daarop te reageren, en had in dit geval ook kunnen uitleggen dat zij zelf al de nodige zorg had ingeschakeld voor haar dochter, zoals Jeugdzorg na de melding ook constateerde. Dat een redelijk gesprek met verzoekster op dat moment moeilijk was, was geen reden om niet transparant te zijn jegens verzoekster over het voornemen een zorgmelding te doen. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie de discussie die achteraf is ontstaan over hun optreden had kunnen voorkomen. Zeker wanneer een zorgmelding wordt gedaan na een slecht verlopen gesprek - de Nationale ombudsman gelooft zeker dat ook verzoekster daarin een aandeel heeft gehad -

dan is het van belang dit niet te doen zonder daarover voorafgaand te communiceren. Voorkomen moet worden dat de indruk bestaat dat er is gehandeld uit frustratie of rancune naar aanleiding van het moeilijk verlopen contact. Al met al is er gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over het regionale politiekorps Limburg-Noord is gegrond wegens schending van het vereiste van professionaliteit.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

Het werkproces 'Vroegsignaleren en doorverwijzen' tussen politie en Bureau Jeugdzorg

'*Zorgsignalen voor de Politie*', over het werkproces 'Vroegsignaleren en doorverwijzen' tussen Politie en Bureau Jeugdzorg, centrum voor jeugd en gezin, www.samenwerkenvoordejeugd.nl, geraadpleegd op 13 september 2012.

Relevante wet- en regelgeving

Wet op de Jeugdzorg

Artikel 2b

'1. Meldingsbevoegde is een functionaris die werkzaam is voor een instantie die:

a. behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorie van instanties die werkzaam is in een of meer van de domeinen Jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen, of politie en justitie,

(...).'

Artikel 2d

'1. Er is een verwijsindex risicojongeren, zijnde een landelijk elektronisch systeem, waarin persoonsgegevens in de zin van artikel 1, onder a, van de Wet bescherming persoonsgegevens alsmede andere gegevens worden verwerkt.

2. De verwijsindex heeft tot doel vroegtijdige en onderlinge afstemming tussen meldingsbevoegden te bewerkstelligen, opdat zij jeugdigen tijdig passende hulp, zorg of bijsturing kunnen verlenen om daadwerkelijke bedreigingen van de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid te voorkomen, te beperken of weg te nemen.

3. De verwijsindex wordt uitsluitend gebruikt voor het in het tweede lid aangegeven doel.'

Artikel 2j

'Een meldingsbevoegde kan zonder toestemming van de jeugdige of zijn wettelijk vertegenwoordiger en zo nodig met doorbreking van de op grond van zijn ambt of beroep geldende plicht tot geheimhouding, een jeugdige melden aan de verwijsindex indien hij een redelijk vermoeden heeft dat de jeugdige door een of meer van de hierna genoemde risico's in de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid daadwerkelijk wordt bedreigd:

a. de jeugdige staat bloot aan geestelijk, lichamelijk of seksueel geweld, enige andere vernederende behandeling, of verwaarlozing;

b. de jeugdige heeft meer of andere dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende psychische problemen, waaronder verslaving aan alcohol, drugs of kansspelen;

c. de jeugdige heeft meer dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen;

d. de jeugdige is minderjarig en moeder of zwanger;

e. de jeugdige verzuimt veelvuldig van school of andere onderwijsinstelling, dan wel verlaat die voortijdig of dreigt die voortijdig te verlaten;

f. de jeugdige is niet gemotiveerd om door legale arbeid in zijn levensonderhoud te voorzien;

g. de jeugdige heeft meer of andere dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende financiële problemen;

h. de jeugdige heeft geen vaste woon- of verblijfplaats;

i. de jeugdige is een gevaar voor anderen door lichamelijk of geestelijk geweld of ander intimiderend gedrag;

j. de jeugdige laat zich in met activiteiten die strafbaar zijn gesteld;

k. de ouders of andere verzorgers van de jeugdige schieten ernstig tekort in de verzorging of opvoeding van de jeugdige;

l. de jeugdige staat bloot aan risico's die in bepaalde etnische groepen onevenredig vaak voorkomen.'

Besluit politiegegevens

Artikel 4:2

'1. Politiegegevens die worden verwerkt overeenkomstig de artikelen 8 en 13, eerste lid, van de wet, kunnen, voor zover zij deze behoeven voor een goede uitvoering van hun taak, worden verstrekt aan:

(...)

i. de stichting, bedoeld in artikel 1, van de Wet op de Jeugdzorg, ten behoeve van de uitvoering van één van de taken als bedoeld in artikel 5, eerste lid, en artikel 10, eerste lid, onderdelen a tot en met e, van die wet of een door Onze Minister van Veiligheid en Justitie aanvaarde rechtspersoon, bedoeld in de artikelen 254, tweede lid, en 302, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, ten behoeve van de uitvoering van één van de taken als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet op de Jeugdzorg;

(...).'